

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KSO/2021/462

BETREFT: aanrekenen van schoolkosten.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 9 februari 2021.

1.2. Verzoeker
(X)

1.3. Betrokken school
(Y)
(Z)

1.4. CZB

Bij aangetekende brief van 5 februari 2021 (ontvangen op 9 februari 2021) zendt de verzoekster haar klacht aan het secretariaat van de Commissie.

Bij e-mail van 9 februari 2021 wordt de verwerende partij door het secretariaat in kennis gesteld van de klacht en gewezen op de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen.

Bij e-mail van 23 februari 2021 bezorgt de verwerende partij het secretariaat van de Commissie een verweerschrift.

Bij e-mail van 2 maart 2021 wordt de verwerende partij uitgenodigd voor de zitting van 22 maart 2021.

Bij brief van 3 maart 2021 wordt de verzoekster uitgenodigd voor de zitting en wordt haar een afschrift van het verweer overgemaakt.

2. INHOUD van de KLACHT

De verzoekster betwist een aantal kosten die haar door de school worden aangerekend met een factuur van 31 december 2020.

- De verzoekster stelt zich heel wat vragen bij het bedrag van 37 euro dat wordt aangerekend voor fotokopieën voor het eerste trimester. Dit zou neerkomen op een totaal van 746 kopieën. Volgens de verzoekster is hier sprake van een vergissing of onzorgvuldig beheer. Een leerling uit een andere klas die quasi hetzelfde lesprogramma volgt, zou slechts 28 euro moeten betalen en tijdens het vorige schooljaar (waarin weliswaar sprake was van een tijdelijke sluiting ingevolge de coronacrisis) werd voor een volledig schooljaar, slechts 28,5 euro aangerekend. Zij wijst erop dat voor nagenoeg alle vakken invulboeken moesten worden aangekocht en daarnaast nog extra cursussen

en digitale toepassingen worden aangerekend. De eenheidsprijs van 0,05 euro per kopie vind zij verder aan de hoge kant.

- Er worden verschillende kosten aangerekend voor digitale platformen. De kost voor Smartschool zou dan weer vervat zitten onder de rubriek 'administratie adminkosten', die verder ook de kosten voor de opmaak van het rapport en voor schooleigen materiaal zou omvatten, dewelke volgens de verzoekster moeten beschouwd worden als basisuitgaven ten laste van de school. Voor de licentie voor Office wordt 5 euro aangerekend, terwijl eerder vanuit de school was gecommuniceerd dat deze gratis werd aangeboden in functie van het afstandsonderwijs tijdens de tijdelijke sluiting van de school.
- De verzoekster stelt zich verder vragen bij de prijsstijging voor de huur van de locker. De prijs bedraagt nu 18 euro, ofwel 5,5 euro meer dan vorig schooljaar.

De details van de onkosten zijn volgens de verzoekster vaag geformuleerd in het schoolreglement. Zij verwacht op dit vlak duidelijke, transparante communicatie.

De verzoekster rekent op een rechtzetting van de foutief aangerekend kosten en verwacht in de toekomst van de school een transparanter en milieubewuster beleid.

3. INHOUD van het VERWEER

Voorafgaand stelt de verwerende partij te betreuren dat de verzoekster niet eerst de directie heeft gecontacteerd, conform de klachtenprocedure vermeld in het schoolreglement. Zij wijst erop dat de directie intussen zelf wel het initiatief heeft genomen de verzoekster uit te nodigen voor een gesprek.

In antwoord op de concrete klachten van de verzoekster, doet de school het volgende gelden:

- Het aantal genomen kopieën wordt geregistreerd per klas door een registratiesysteem op de kopieertoestellen. Aldus kan men het aantal effectieve kopieën per leerling aangeven op de factuur. De school wijst erop dat het niet onlogisch is dat een klas met een andere basisoptie op een ander bedrag uitkomt: men kan les krijgen van andere leerkrachten of het is mogelijk dat voor het specifieke vak van deze basisoptie boeken besteld werden i.p.v. kopieën genomen.
- De eenheidsprijs van 0,05 euro per print dekt de effectieve kost om de toestellen te onderhouden (onderhoudscontract bij externe firma) en de aankoop van verbruiksmateriaal (papier en toner). De school stelt dat in de copycenters in de buurt van de school dezelfde eenheidsprijs wordt aangerekend.
- Inzake de Microsoft-licentie, worden volgens de school twee zaken door elkaar gehaald. De berichtgeving van de IT-verantwoordelijke ging over een gratis Office-pakket, dat geïnstalleerd kan worden op een toestel bij de leerling thuis. Los daarvan rekent de school op jaarbasis 5 euro aan voor het gebruik van Office op de computers van de school, wat overeenkomt met de reële kost voor de desbetreffende licenties.
- De huurprijs van de 'gewone' locker is inderdaad van €12,5 opgetrokken naar €18. Er werden nieuwe lockers aangekocht wegens het stijgende leerlingenaantal en de kostprijs werd gelijk getrokken met huurprijs van een sportlocker, die al langer is vastgesteld op 18 euro. De school wijst erop dat het huren van een locker volledig vrijblijvend is en dat de prijs wordt vermeld in het te ondertekenen schoolreglement.

De school neemt zich voor werk te maken van een transparantere communicatie in het schoolreglement. Zij wijst er verder op te willen streven naar een zo laag mogelijke factuur, en in dat verband een werkgroep te hebben die onderzoekt welke kosten kunnen gedrukt worden.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur: 22 maart 2021 om 13u.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en de ministeriële besluiten van 14 juli 2015 en 21 mei 2019 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter.

Ivo Van Genechten, Rita Lambregts, Paul De Cock en Luc Faes, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- Voor verzoekende partij: (X).

- Voor verwerende partij:

- (Y)

- (Z)

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies en beslissing opgesteld.

5. BESLISSING

5.1. Regelgeving

** Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966.*

Artikel 13 bepaalt dat de Lid-Staten zich engageren om het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk te maken.

** Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.*

Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor te zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

** Grondwet.*

Artikel 24, § 3, eerste lid: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

** Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs*

Art. VII.5. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de kosteloosheid van het onderwijs, de beginselen vermeld in artikel 27 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, artikel 35 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, en artikel 6, 6°, van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding en de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27bis en 27ter, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997;

2° ...

3° ...

Wanneer zij oordeelt dat een klacht gegrond is, kan zij beslissen om :

1° een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken school of centrum, het betrokken centrum voor leerlingenbegeleiding of de betrokken school voor deeltijds kunstonderwijs op te leggen. De terugvordering of inhouding kan echter niet meer bedragen dan 10 procent van dat werkingsbudget en kan er niet toe leiden dat het aandeel in het werkingsbudget dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou getroffen zijn;

2° ...

Deze sanctie wordt slechts uitvoerbaar de dag nadat de termijn om beroep in te stellen bij de Vlaamse Regering verstreken is. Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie nodigt de Commissie het betrokken schoolbestuur of het betrokken bestuur uit om de bestreden rechtshandeling in te trekken of te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien.

** Codex Secundair Onderwijs*

Art. 35. In het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de betrokken personen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. De bijdrageregeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de betrokken personen megedeeld. Zowel de bijdrageregeling als de schoolfacturen vermelden dat gespreide betaling mogelijk is evenals een contactpersoon tot wie de betrokken personen die dergelijke gespreide betaling wensen, zich kunnen richten.

Art. 36. De kosten van het onderwijs, verstrekt in scholen en centra of afdelingen voor onderwijs, tot stand gebracht door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de gefinancierde of gesubsidieerde scholen en die aan de bij de decreet en uitvoeringsbesluiten gestelde voorwaarden voldoen, verleent de Vlaamse Gemeenschap salarissen, salaristoelagen en werkingsbudget.

Art. 37.

Jaarlijks wordt een forfaitair werkingsbudget verleend om de kosten te dekken die verbonden zijn aan de werking en de uitrusting van de school, aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerplichtige leerlingen en aan de uitgaven voor de financiering van de investeringen.

Art. 111.

§ 1. Elk schoolbestuur maakt voor elk van zijn scholen een schoolreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd.

...

§ 1bis. Het school- of centrumbestuur informeert de betrokken personen over het school- of centrumreglement voorafgaand aan de inschrijving van de leerling en bij elke wijziging.

Daarbij moeten volgende principes in acht worden genomen :

1° voorafgaand aan een inschrijving wordt het school- of centrumreglement schriftelijk of via elektronische drager aangeboden en verklaren de betrokken personen zich er schriftelijk mee akkoord;

2° bij elke wijziging van het school- of centrumreglement informeert het school- of centrumbestuur de betrokken personen schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en de betrokken personen geven opnieuw schriftelijk akkoord. Indien de betrokken personen zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van de leerling een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar;

3° het school- of centrumbestuur vraagt de betrokken personen of ze een papierenversie van het school- of centrumreglement wensen te ontvangen;

4° een wijziging van het school- of centrumreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

§ 1ter....

...

Art. 112.

In het school- of centrumreglement moeten, voor zover van toepassing, minimaal de volgende onderdelen worden opgenomen :

...

6° de financiële bijdrageregeling voor de betrokken personen, de mogelijke afwijkingen en de contactpersoon binnen de school, het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs of het centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen voor vragen of opmerkingen dienaangaande;

...

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

5.2. Ontvankelijkheid

Artikel VII.8 van de gecodificeerde decreten sommige bepalingen voor het onderwijs bepaalt dat de klachten bedoeld in artikel VII.5 bij aangetekend schrijven bij de Commissie worden ingediend en dat klachten die na verloop van een termijn van zestig kalenderdagen na de vaststelling of de kennisname van de betwiste feiten ingediend worden, onontvankelijk zijn.

Waar de verzoekster blijkens de tekst van haar klacht een schoolfactuur van 31 december 2020 betwist, stelt de Commissie vast dat ook een aantal stukken met betrekking tot het schooljaar 2019-2020 worden neergelegd. In de mate hieruit zou moeten begrepen worden dat de klacht ook gericht is tegen het aanrekenen van kosten in het schooljaar 2019-2020, valt evenwel niet in te zien op grond waarvan zou kunnen besloten worden dat de verzoekster met betrekking tot deze kosten nog niet sedert meer dan 60 kalenderdagen over voldoende informatie beschikte om een klacht in te dienen. De verzoekster brengt zelf hoe dan ook geen elementen in die zin aan. De Commissie besluit dan ook dat de klacht van 9 februari 2021, in zoverre deze zou gericht zijn tegen het aanrekenen van kosten in het schooljaar 2019-2020, buiten de termijn van 60 dagen ingediend en bijgevolg onontvankelijk is.

In zoverre de klacht gericht is tegen de kosten die de verzoekster worden aangerekend middels de factuur van 31 december 2020, is zij wel onontvankelijk.

5.3. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving, bevoegd is.

5.4. Beslissing

5.4.1. *Kosteloosheid. Kostenbeperking. Kostenraming en ouderinformatie. Algemeen.*

5.4.1.1. Kosteloosheid

De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs. Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof (thans: het Grondwettelijk Hof) in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. De regel van de kosteloze toegang tot het onderwijs impliceert dat de basiskosten voor het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de publieke of private personen die het initiatief nemen om onderwijs aan te bieden. Zij kunnen daarvoor wel door de gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd worden (cf. art. 36 Codex Secundair Onderwijs).

De regel van de kosteloze toegang houdt geen recht op volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs in. In genoemd arrest blijkt dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen van de ouders en de meerderjarige leerlingen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening. Uitgesloten zijn evenwel kosten die behoren tot de basiskosten voor de organisatie van hedendaags onderwijs en een onderdeel vormen van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

Voor goederen en diensten waarvoor een bijdrage kan worden gevraagd mag niet meer worden aangerekend dan de kosten van de geleverde goederen of prestaties. Deze kosten moeten kunnen worden verantwoord, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs. De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

Er moet een lijst worden opgesteld van de bijdragen die van de ouders kunnen worden gevraagd. Deze lijst moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en bij inschrijving of voor de start van het schooljaar via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld. De regeling moet ook de mogelijkheid tot het toestaan van afwijkingen vermelden. Onder afwijkingen worden specifieke maatregelen of tegemoetkomingen verstaan voor financieel minder goeide gezinnen.

5.4.1.2. Kostenbeperking in het secundair onderwijs. Kostenraming en ouderinformatie.

Het secundair onderwijs mag dan niet verplicht kosteloos zijn, dit belet niet dat “passende maatregelen voor het invoeren van gratis onderwijs” voor dat onderwijsniveau behoren tot de doelstellingen van het Kinderrechtenverdrag (art. 28, § 1, b). Met haar beleid voor kostenbeperking en bevordering van gelijke kansen wil de Vlaamse Gemeenschap genoemde doelstelling van het Kinderrechtenverdrag invulling geven. Het komt elke inrichtende macht toe om zich met passende maatregelen in dit gemeenschappelijk beleid in te schrijven.

Een eerste stap in de ontwikkeling van een beleid van kostenbeperking ligt op het niveau van informatie en inspraak. Zo is decretaal voorgeschreven dat de lijst van de voor de ouders te verwachten geldelijke bijdragen voor overleg aan de schoolraad voorgelegd worden. De regelgeving waarborgt daarmee het recht van inspraak bij het beoordelen van de noodzaak of het verantwoorde karakter van bepaalde kosten en het vaststellen van de hoogte daarvan. Van dit overleg kan gebruik worden gemaakt om op school een beleid en een cultuur van kostenbeperking uit te werken en te stimuleren. Het komt de schoolraad toe om aan de achterban van de schoolraad passende informatie te verstrekken over het gevoerde overleg en het daaruit voortkomend beleid.

De bijdrageregeling wordt in het schoolreglement opgenomen. De bijdrageregeling kan uiteraard geen uitgavenposten bevatten die ten laste vallen van de instelling. Verder moet, om aan de betrachtingen van de decreetgever en de noden van de ouders te voldoen, de bijdrageregeling volledig zijn en zo nauwkeurig als bij de aanvang van het schooljaar mogelijk is. Alle redelijkerwijze te verwachten bijdragen moeten worden vermeld. Een goede regeling zal ook transparant zijn opgesteld. Dat veronderstelt onder meer dat een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen verplichte en facultatieve bijdragen en de activiteiten die daar onder horen.

De Commissie heeft in het verleden herhaaldelijk gesteld dat ook de facturatie transparant hoort te zijn, zonder daarom voor elk onderdeel tot in het laatste detail gepreciseerd te moeten zijn. Ouders die wat dat betreft vragen hebben, moeten op hun verzoek wel een gedetailleerde verantwoording kunnen ontvangen. De school dient zich zo te organiseren dat de ouders daarvoor ook terecht kunnen en correct en zakelijk geïnformeerd worden.

5.4.2. Toepassing.

Voorafgaand neemt de Commissie er akte van dat de partijen ter zitting verklaren dat omtrent de aangerekende kosten voor de locker en de fotokopieën, er intussen tijdens een gesprek een nadere verantwoording werd geboden waar de verzoekster zich in kan vinden. Nu deze punten niet meer ter discussie blijken te staan, is de klacht op dat vlak zonder voorwerp. Deze onderdelen van de klacht blijven dan verder ook onbesproken.

5.4.2.1. Transparantie in de bijdrageregeling en de facturatie.

5.4.2.1.1. Zoals hoger gesteld dienen ouders omtrent de te verwachten bijdragen in de eerste plaats te worden geïnformeerd via een vooraf meegedeelde, in de schoolraad overlegde en in het schoolreglement opgenomen bijdrageregeling (zie art. 35, 111 en 112,6 ° Codex secundair onderwijs). Deze regeling moet alle redelijkerwijze te verwachten bijdragen vermelden, en zo nauwkeurig mogelijk en transparant zijn, wat voor de Commissie inhoudt dat ze gedifferentieerd is naar leerlingengroepen, onderscheid maakt tussen verplichte en facultatieve uitgaven en op transparante wijze de onderscheiden uitgavenposten vermeldt (zie onder meer CZB/KL/P/KSO/2014/351).

In voorliggend dossier is in het voorgelegde uittreksel uit het schoolreglement in de rubriek omtrent schoolkosten enkel sprake van een voorschot van 150 euro dat ‘onder meer gebruikt [wordt] voor didactische uitstappen, huur en aankoop rekentoestellen, de aankoop van boeken die niet in het boekenpakket zitten, sportkledij, zwemmen, kopies, verbruiksmaterialen tijdens de lessen,...’. Op de bijdrage voor een locker na, is in het reglement verder geen enkele (raming van een) kostprijs vermeld. Aan de ouders wordt geen enkele precisering geboden over welke diensten en activiteiten tegen welke kost zullen worden aangerekend; zij hebben bijgevolg hoegenaamd geen zicht op de te verwachten bijdragen. Aldus is geen ander besluit

mogelijk dan dat het schoolreglement niet de door het decreet voorgeschreven gedetailleerde bijdrageregeling bevat. Wat overigens ook uitdrukkelijk ter zitting door de verwerende partij wordt erkend.

5.4.2.1.2. De Commissie heeft in het verleden herhaaldelijk gesteld dat ook de facturatie transparant hoort te zijn, zonder daarom voor elk onderdeel tot in het laatste detail gepreciseerd te moeten zijn. Ouders die wat dat betreft vragen hebben, moeten op hun verzoek wel een gedetailleerde verantwoording kunnen ontvangen. De school dient zich zo te organiseren dat de ouders daarvoor ook terecht kunnen en correct en zakelijk geïnformeerd worden.

De Commissie stelt samen met de verzoekster vast dat ook nadat de verwerende partij daarover tijdens de zitting werd bevraagd, het op verschillende punten onduidelijk blijft welke concrete kosten vervat zitten in de betwiste factuur van 31 december 2020. Daarbij voegt zich het gegeven dat de verwerende partij meermaals verwijst naar basiskosten die ten laste van de school vallen en hoe dan ook niet aan de ouders kunnen worden doorgerekend, waaromtrent de Commissie zich verder zal uitspreken onder het randnummer 5.4.2.2. en volgende.

Voor wat betreft de rubriek ‘Administratie adminkosten’, waarvoor een bedrag van 19 euro wordt aangerekend, verwijst de verwerende partij naar verschillende kostenposten, waarbij zij er zelf geen idee van lijkt te hebben wat het concrete aandeel is van de onderscheiden posten binnen het totaalbedrag van 19 euro. Zo zou een gedeelte van de kost voor Smartschool worden doorgerekend. Er wordt binnen de school gebruik gemaakt van de basismodule van Smartschool, maar daarnaast ook van een aantal uitbreidingen (bijv. Bookwidgets, een softwaretool voor interactief didactisch materiaal). Op vragen in dat verband van de Commissie, kan de verwerende partij evenwel niet duidelijk maken wat de totale kost voor Smartschool per leerling is en welk aandeel daarvan vervat zit in de rubriek ‘Administratie adminkosten’. Bijkomend wordt opgemerkt dat de kost voor andere digitale platformen wel onder een aparte rubriek lijkt te worden aangerekend – de betwiste factuur bevat een rubriek ‘diversen digitaal platform WIJS’, waarvoor een bedrag van 21,23 euro wordt aangerekend. Op de vraag van de verzoekster naar een nadere verantwoording dienaangaande, had de school verder reeds gesteld dat onder de rubriek ‘Administratie adminkosten’ ook kosten vervat zitten voor de opmaak van de rapporten en ‘het gebruik van schooleigen materiaal’. Waar de verwerende partij ter zitting zelf reeds aangeeft dat de eerste kost een basiskost betreft die niet mag worden doorgerekend, wordt de post ‘schooleigen materiaal’ naar het oordeel van de Commissie ook ter zitting onvoldoende geconcretiseerd. De verwerende partij haalt dan wel nog de kost voor een papieren ‘planner’ aan, die evenwel inmiddels grotendeels zou zijn vervangen door toepassingen binnen Smartschool, en verwijst nog naar administratiekosten die door het secretariaat zouden worden gemaakt, bijvoorbeeld voor kopieën t.g.v. complimentendag.

Inzake de licentie voor het Office-pakket, waarvoor een kost van 5 euro wordt aangerekend, heeft de verwerende partij aangegeven dat dit betrekking heeft op het gebruik van Office op de computers van de school. Het Office-pakket dat door de school gratis werd aangeboden, was enkel bedoeld voor thuisgebruik, in het kader van afstandsonderwijs.

Uit het geheel van voormelde gegevens blijkt voor de Commissie dat, nog afgezien van wat zij verder zal overwegen inzake een aantal basiskosten die hoe dan ook niet kunnen worden doorgerekend, de facturatie van de school een gebrek aan transparantie vertoont.

5.4.2.1.3. De Commissie roept de school op ernstige stappen te zetten met het oog op een transparant kostenbeleid, en daarbij werk te maken van een helder gestructureerde en vooraf in de schoolraad overlegde bijdrageregeling met voldoende gepreciseerde kostenposten, en ook de facturatie daarop af te stemmen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de hiernavolgende overwegingen van de Commissie inzake basiskosten die ten laste van de school vallen en dus niet kunnen worden doorgerekend.

De Commissie neemt wel akte van de verklaring ter zitting door de verwerende partij dat in dit verband reeds een werkgroep werd opgestart en dat men zich ertoe engageert om na daarover te hebben overlegd binnen de schoolraad, tegen volgend schooljaar een gedetailleerde bijdrageregeling op te nemen in het schoolreglement.

5.4.2.2. Kosten ten laste van de school.

5.4.2.2.1. Kosten voor opmaak rapport.

Zoals hoger is gebleken, stelt de school dat in de betwiste schoolfactuur onder de rubriek ‘Administratie adminkosten’ de kost vervat zit voor de opmaak voor het rapport. Er dient evenwel op te worden gewezen dat de Commissie in het verleden herhaaldelijk heeft gesteld dat ouders het recht hebben kosteloos te worden geïnformeerd over de studievorderingen van de leerlingen. Dat verhindert het vragen van een bijdrage voor zowel de rapport zelf als voor een rapportmap. Het betreft een basiskost voor het organiseren van onderwijs die door de school zelf moet worden gedragen (zie CZB/KL/KSO/2010/262; CZB/V/KSO/2010/263; CZB/KL/P/KSO/2014/351; CZB/KL/KSO/2018/409). De verwerende partij stelt ter zitting dit inmiddels ook te hebben ingezien en verklaart de desbetreffende kost niet meer te zullen doorrekenen.

5.4.2.2.2. Kost voor Smartschool.

Voor wat Smartschool betreft, heeft de Commissie eerder het volgende overwogen: “Smartschool is een communicatiesysteem dat zowel school/leerkrachten en ouders/leerlingen tot voordeel strekt. Dit communicatiesysteem behoort wezenlijk tot de organisatie van onderwijs en vormt een onderdeel van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De daarvoor te maken kosten zijn te beschouwen als basisuitgaven waarvoor de instellingen zelf moeten instaan en waarin de overheid tussenkomt door een werkingsbudget toe te kennen”. (zie CZB/KL/KSO/2011/288)

In voorliggend dossier stelt de verwerende partij de kostprijs voor Smartschool gedeeltelijk door te rekenen. Zij benadrukt evenwel dat Smartschool voor haar veel meer dan een communicatiesysteem is, en zij niet enkel gebruik maakt van het basispakket maar ook van een aantal uitbreidingen (vb. Bookwidgets: softwaretool voor interactief didactisch materiaal).

De Commissie heeft zich reeds een aantal keren uitgesproken over het doorrekenen van de kostprijs van de toegang tot digitale leeromgevingen. De Commissie nam met betrekking tot de beoordeelde initiatieven aan dat in zoverre dergelijke leeromgeving effectief in het leerproces wordt geïntegreerd en het gebruik ervan geïndividualiseerd verloopt, het als een individualiseerbaar leerinstrument kan beschouwd worden, dat verplicht aan de leerlingen kan worden voorgeschreven en waarvan de kostprijs kan worden ten laste gelegd van de ouders (zie CZB/V/KSO/2020/448 (m.b.t. Bookwidgets), CZB/V/KSO/2017/400). Het aanrekenen van die kostprijs veronderstelt dan uiteraard wel dat deze in de bijdrageregeling van het schoolreglement wordt opgenomen en dat hierover voorafgaand overlegd is in de schoolraad.

Zijn er binnen voormelde perken aldus wellicht mogelijkheden om de kostprijs van bepaalde uitbreidingen in Smartschool ten laste van de ouders te leggen, dan handhaaft de Commissie haar standpunt dat in de mate het basispakket hoofdzakelijk als een communicatiesysteem moet worden opgevat, de prijs daarvan door de school zelf moet worden gedragen. De Commissie herhaalt in dat verband nogmaals dat het gebruik daarvan heeft toegelaten voorheen bestaande kosten voor communicatie te doen wegvallen en dus ook de school tot voordeel strekt.

5.4.2.2.3. Kost voor software op schoolcomputers.

De school rekent per leerling 5 euro aan voor de licentie voor een Microsoft Office softwarepakket op de schoolcomputers.

De Commissie heeft eerder aangenomen dat een softwarepakket als werkmiddel kan worden aangeboden waarvan de kostprijs aan de ouders kan worden aangerekend, voor zover het geen software betreft die tot de basisuitrusting van elke school behoort en het gebruik ervan voldoende geïndividualiseerd verloopt (zie vb. CZB/V/KSO/2016/379). Software die tot de basisuitrusting van elke school behoort, die de school zelf moet bekostigen en waarin de overheid tussenkomt door een werkingsbudget toe te kennen, kan niet aan individuele leerlingen worden aangerekend (CZB/V/KSO/2007/161, CZB/V/KSO/2010/273, CZB/KL/KSO/2011/288 en CZB/V/KSO/2012/307). Gevraagd naar wat tot de basisuitrusting van een school behoort, heeft de Commissie als principe vooropgesteld dat software betreft waarvan niet in redelijkheid denkbaar is dat een hedendaagse school op een normale wijze kan functioneren zonder erover te beschikken.

Na de verwerende partij daaromtrent te hebben gehoord, blijkt te worden bevestigd dat de doorgerekende kost betrekking heeft op een licentie voor de installatie van een basisversie van Microsoft Office op de computers van de school. In geen geval gaat het hier dus om specifieke software voor welbepaalde studierichtingen. Naar het oordeel van de Commissie betreft het hier dan ook een basiskost die door de school zelf moet worden gedragen.

Daar voegt zich nog het gegeven bij dat de verwerende partij aangeeft dat het gebruik van de software voor de verschillende leerlingengroepen niet gelijk is, waardoor hoe dan ook geen sprake kan zijn van individualiseerbare leermiddelen waarvoor aan alle leerlingen eenzelfde kost kan aangerekend worden.

5.4.3. De Commissie komt tot volgende beslissing:

Het schoolreglement bevat geen gedetailleerde bijdrageregeling. Ook de facturatie van de school vertoont een ernstig gebrek aan transparantie.

De kosten voor de opmaak van de rapporten, voor de basismodule van Smartschool en voor de installatie van een Microsoft Office basispakket op de schoolcomputers, betreffen basiskosten ten laste van de school die niet kunnen worden doorgerekend aan de ouders.

De klacht is in de aangegeven mate gegrond.

De Commissie nodigt de verwerende partij uit om uiterlijk binnen de twee maanden na de ontvangst van de beslissing mee te delen hoe zij aan de beslissing van de Commissie gevolg heeft gegeven of plant te geven.

5.5. Sanctieregeling

Artikel VII.5 codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 bepaalt dat de Commissie, wanneer zij oordeelt dat een klacht gegrond is, kan beslissen om een gedeeltelijke terugbetaling van de werkmiddelen van de betrokken school op te leggen. De terugvordering of inhouding kan echter niet meer bedragen dan 10 procent van deze werkmiddelen en kan er niet toe leiden dat het aandeel in de werkmiddelen dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou getroffen zijn.

Deze sanctie wordt slechts uitvoerbaar de dag nadat de termijn om beroep in te stellen bij de Vlaamse regering verstreken is.

Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie nodigt de Commissie het betrokken schoolbestuur uit om de bestreden rechtshandeling in te trekken of te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien.

De Commissie nodigt de verwerende partij uit om haar uiterlijk binnen de 2 maanden na de ontvangst van deze beslissing mee te delen hoe zij aan de beslissing van de Commissie gevolg heeft gegeven of plant te geven.

De Commissie gaat ervan uit dat verwerende partij de aanbevelingen van de Commissie zal opvolgen en oordeelt dat er vooralsnog geen aanleiding is tot het opleggen van een sanctie.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse Regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs, ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 22 maart 2021

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter